

sammen om et bedre miljø

hias
årsrapport 2014

Eid av Hamar, Løten, Ringsaker og Stange kommuner

- 1974** Stiftet med bakgrunn i Mjøsaksjon
- 1977** Avløpsrensaneanlegg tatt i bruk
- 1987** Vannverk og renovasjonsordning tillagt Hias
- 1991** Driftsassistanse for rensaneanlegg i fylket etablert
Forsyning av Mjøsvann til Løten
- 1998** Driftsassistanse for vannverk i fylket etablert
- 2004** Hias miljøsertifiseres ISO 14001

INNHALDSFORTEGNELSE

4 Problem, utfordring eller mulighet?	17 Klipp fra hias-avisa
6 Strategi og mål	21 Årsberetning 2014
7 Dette er hias	24 Resultatregnskap
8 Nøkkeltall og næringsvirksomhet	25 Balanse
10 Vann og avløp	26 Balanse
12 Renovasjon	27 Kontantstrømanalyse
14 Plan og rådgivning	28 Noter
16 Administrative fellestjenester	38 Revisors beretning

Problem, utfordring eller mulighet?

Vi opplever for tiden et taktskifte når det gjelder utviklingstempo i Hamarregionen. Bedre veier og jernbaneutbygging har gitt viktige impulser og ført til at både offentlige og private aktører satser på store prosjekter i vår region. For utbygging av regional infrastruktur betyr det krav om økt tempo for å tilfredsstillende framdriftsplaner styrt av andre enn oss selv. Men det står fast at knapt noen anlegg kan bygges og tas i bruk før vann og avløp er på plass.

Når det nå «tar av» i regionen kommer det samtidig som Hias er inne i en periode med rehabilitering og utskifting av store anlegg som enten er nedslitt, har for liten kapasitet eller må oppgraderes for å tilfredsstillende stadig strengere krav til sikkerhet og miljø. Og det skjer både for vann, avløp og renovasjon samtidig.

Vi kunne valgt å se på det som et problem, men valgte sammen med eierkommunene å se på det som en felles utfordring for å ta vare på mulighetene vi har fått til vekst og utvikling. Nye kommunedelplaner både for Avfallshåndtering og Vann og Avløp legger vekt på det regionale perspektivet. Felles plan for Hias og kommunene fram til 2023 viser et investeringsbehov på mer enn to milliarder kroner. Gjennom de siste årene har Hias bygget opp organisasjonen for å takle et investeringsnivå som er fem ganger høyere enn i 2010.

I 2014 gjennomførte Hias en strategiprosess som endte med at styret anbefalte overfor eierkommunene at avfallsdelen av selskapet skilles ut i et eget IKS. Grunnen var at vannbransjen og avfallsbransjen har utviklet seg slik at de har helt ulike behov for kompetanse, styring og beslutningstempo. Avfall har blitt en ressurs som det er konkurranse om i et internasjonalt marked,

med raske endringer av behandlingsmetoder, nye verdikjeder og stadig større og mer profesjonelle aktører. Vann og avløp på den andre siden er stedfast infrastruktur som må tilpasses regionale behov og forvaltes i et svært langsiktig perspektiv. I løpet av 2015 vil eierne ta stilling til framtidig organisering av selskapets kjernevirksomhet.

Et potensielt problem innebærer som regel også en mulighet. Når vi likevel må foreta store investeringer i oppgradering av anleggene for de neste 40 årene, er det viktig å ta seg tid til å vurdere hva som er bærekraftige løsninger for framtida, og ikke bare bygge en ny versjon av fortida.

Hias feiret 40 år som miljøbedrift i 2014. Vi føler oss i god form og ser fram til noen spennende år!

*Morten Finborud,
adm. direktør*

Renovasjon

Vann og avløp

Strategi og mål

DESTINASJON HIAS 2015

Utgangspunktet for selskapets strategi er ambisjonene som eierne har satt i «Destinasjon Hias 2015».

HIAS HAR I 2015...

- Etablert felles hovedplaner (kommunedelplaner) med eierkommunene.
- Etablert tosidig vannforsyning til alle abonnenter.
- Konkludert og realisert de mulighetene som utviklingen av avfallssektoren innebærer for å skape regional verdiskapning.
- Løsninger for vann og avløp som tilfredsstillter alle myndighetskrav.
- Gjennomført forsøk og valgt nye prosesser som ivaretar ressursene i avløpsvannet.
- Fastsatt en klar strategi for å betjene industrien i regionen med tjenester og kompetanse.
- Posisjonen som ledende på kompetanse og kunnskapsformidling innen VAR-sektoren, og er hovedleverandør for Driftsassistansen i Hedmark.
- Redusert eget behov for kjøp av energi med 30 % i forhold til 2010.
- Et fagmiljø som er anerkjent for lønnsom utvikling og innovasjon.
- Effektive prosesser og systemløsninger som grunnlag for styring og rapportering på alle nivå.
- Et omdømme internt og eksternt som miljøbevisst, pålitelig og handlekraftig.

STYRINGSPRINSIPPER OG OVERORDNEDE MÅL FOR SELSKAPET

Selskapet styres etter prinsippene for balansert målstyring med fokus på fem perspektiver:

- Samfunn og eier
- Sluttbruker
- Interne prosesser
- Økonomi
- Læring og vekst

Basert på «Destinasjon Hias 2015» har selskapet definert mål og måleparametere på flere nivåer, og alle bidrar på den måten til at selskapet når den strategiske destinasjonen.

OVERORDNEDE MÅL:

- Leverer avfall- og avløpstjenester som tar vare på miljøet
- Leverer godt, nok og sikkert vann
- Bidra til regional utvikling
- Tilby tjenester med riktig kvalitet og pris
- Lære innbyggerne miljøriktige holdninger
- Gjennomføre planlagt investeringstakt og nivå
- Skape nye inntekter

*sammen om
et bedre miljø*

Dette er Hias

VISJON

Selskapets visjon er «*et skritt foran*».

VERDIGRUNNLAG

Selskapet legger vekt på å være:

- miljøbevisst
- pålitelig
- handlekraftig

LEDELSE

Morten Finborud, adm. direktør

Nina Stokke Tronsrud, administrasjonssjef

Elisabeth Kirkeby, kvalitetssikringssjef

Grethe Olsbye, renovasjonssjef

Mai Riise, vann- og avløpssjef

Terje Wikstrøm, plansjef

STYRE

Harry Konterud, leder

Arne Olav Loeng, nestleder

Karianne Eide Longva

Kirsti Mengshoel

Arne Egil Stensåsen

Roy Rindal

Tove Arnesen

REPRESENTANTSKAP

Hamar Gry Veronica Engli

Jan Michael Oreld

Løten Harald Romstad

Else Bjørke

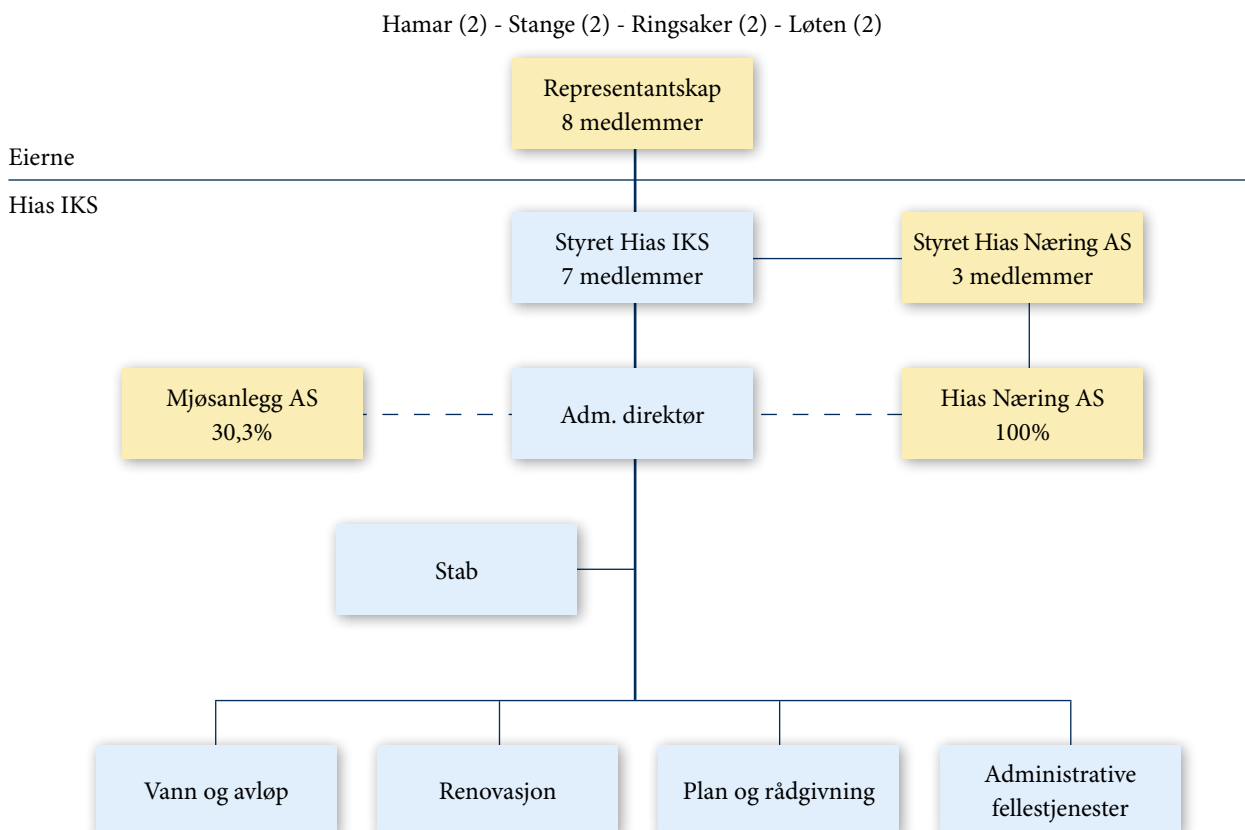
Ringsaker Anita Ihle Steen

Odd-Hermann Roel Børke, ordfører

Stange Eva Søgnebotten, varaordfører

Jan Olav Nybruket

ORGANISASJONSKART

Nøkkeltall og næringsvirksomhet

NØKKELTALL HIAS IKS

	2014	2013
Omsetning	212,4 mill. kr	201,3 mill. kr
Resultat før skatt	8,0 mill. kr	6,5 mill. kr
Resultat etter skatt	7,8 mill. kr	6,4 mill. kr
Investeringer	142,2 mill. kr	75,4 mill. kr
Egenkapitalprosent	30,5%	38,2 %
Antall fast ansatte 31.12.	100	90

NØKKELTALL SELVKOSTOMRÅDER

	Vann	Avløp	Renovasjon husholdning
Omsetning	31,7 mill. kr	59,9 mill. kr	101,7 mill. kr
Driftsresultat	7,0 mill. kr	8,1 mill. kr	- 7,7 mill. kr
Selvkostgrad dette året	115,1 %	107,7 %	92 %
Selvkostgrad akkumulert fra 2003/2011*	172,9 %	100,8%	97,5%
Akkumulert over-/underdekning	13,4 mill. kr	0,5 mill. kr	- 2,6 mill. kr

* Selvkostgrad akkumulert er beregnet fra 2003 for vann og avløp, mens det for renovasjon er beregnet fra 2011.

NÆRINGSVIRKSOMHET/DATTERSELSKAPER

Hias Næring AS

I 2014 har selskapet stort sett jobbet med utvikling av Gålåsholmen. Selskapet leier ut tomt til mottak av hageavfall, mellomlagring av biomasse og produksjon av kompost og jord, i tillegg til de områder som allerede var leid ut ved årets begynnelse. Framover vil det i første rekke bli brukt ressurser på å få på plass tilfredsstillende infrastruktur på Gålåsholmen.

Omsetning Hias Næring AS 0,1 mill. kr
Årsoverskudd etter skatt 1,7 mill. kr

Hias Miljøpartner AS

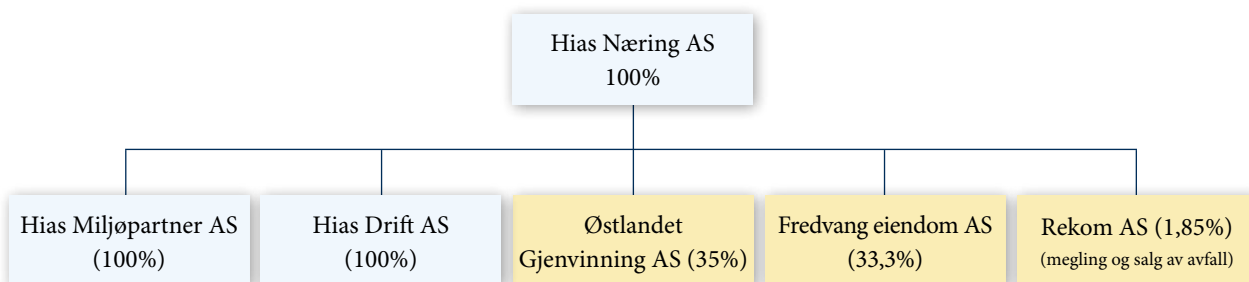
Hias Miljøpartner AS er et heleid datterselskap av Hias Næring AS. Gjennom dette selskapet kanaliseres virksomhet utført av Hias IKS utover selvkostområdene. I 2014 har virksomheten bestått av salg av tjenester til Driftsassistansen i Hedmark.

Omsetning Hias Miljøpartner AS 5,1 mill. kr
Årsoverskudd etter skatt 0,7 mill. kr

Hias Drift AS

Hias Drift AS er et heleid datterselskap av Hias Næring AS. Aktiviteten i selskapet har i 2014 bestått av utleievirksomhet til Hias IKS.

Omsetning Hias Drift AS 0,6 mill. kr
Årsoverskudd etter skatt 0,2 mill. kr

ANNEN VIRKSOMHET

Mjøsanlegget AS

Mjøsanlegget ble etablert i 2001, i samarbeid mellom avfallsselskapene GLT-Avfall IKS, GLØR IKS og Hias IKS. Anlegget tar hånd om våtorganisk avfall fra ca 75 000 husholdninger i de 13 kommunene som eier avfallsselskapet. Nytt utvidet anlegg med doblet kapasitet er under bygging, og «første avfall inn» er planlagt til november 2015. I 2014 er det tatt inn nye eiere i anlegget, gjennom en rettet emisjon, og MGR og SØIR IKS er nå også eiere. Hias IKS eier nå 30,3 % av Mjøsanlegget.

I 2014 ble det åpnet mottak av hageavfall fra husholdningene på Gålåsholmen. Området brukes til produksjon av kompost og jord hvor blant annet hageavfall og biomasse inngår. Det har også i 2014 blitt brukt til mellomlagring av trevirke og biomasse. Området utredes for en eventuell bygging av kretsløpspark.

Vann og avløp

Det har vært et travelt år også i 2014, og jeg oppsummerer noen hovedpunkter som har vært ekstra viktige for oss på vann- og avløpsavdelingen i tillegg til den daglige driften.

- Godt, nok og sikkert drikkevann
- Prosjekter for å ivareta miljøet
- Forskning og utvikling
- Læringer, skoleopplegg og kurs

*Mai Riise,
vann og
avløpssjef*

GODT, NOK OG SIKKERT DRIKKEVANN

Driften av vannbehandlingssystemene har i 2014 vært preget av stabil og god drift. Oppgraderingen av Stange vannbehandlingsanlegg i 2013 har bidratt til økt sikkerhet for god kvalitet på drikkevannet, samt økt leveringssikkerhet for hele regionen. Fornyning av ledningsanlegg gjennom Ilseng har økt leveringssikkerheten til Løten.

Å gjennomføre beredskapsøvelser med påfølgende forbedringer i planer og rutiner er vårt ansvar i forhold til å sikre innbyggerne. I 2014 har våre eierkommuner, Givas IKS, Elverum kom-

mune og Hias sammen anskaffet et felles system for distribusjon av nød-vann hvis krisen skulle inntreffe.

Vannsikkerhet handler også om å vedlikeholde, forbedre og investere riktig og i riktig tempo, både på anlegg og ledningsnett, i forhold til levetid, utvikling, samfunnskrav og -behov. Sammen med våre eierkommuner har vi ferdigstilt en felles kommunedelplan for vann og avløp som skal sikre riktig ambisjons-

nivå for investering og drift fremover. Denne behandles politisk i eierkommunene i 2. kvartal 2015.

PROSJEKTER FOR Å IVARETA MILJØET

En kontinuerlig oppgave for å sikre miljøet mot forurensning er at vi vedlikeholder, ruster opp og investerer i anlegg og ledningsnett når det er behov. I 2014 ble renseanlegget rustet opp på flere områder med blant annet nytt innløp, ny foravvanning og rehabilitering av selvfallsnettet i Ottestad.

Å ha kunnskap om tilstanden på anlegg og ledningsnett er en forutsetning for å gjøre de rette tiltakene til rett tid. Arbeidet med Felles kommunedelplan var derfor viktig i 2014 også for avløpsområdet.

FORSKNING OG UTVIKLING

I de siste årene har vi i Hias forsket på metoder innen avløpsrensning for å kunne redusere bruken av kjemikalier slik at fosforet i avløpsvannet kan utnyttes på en bedre måte, og for å utvide kapasiteten på biologisk rensetrinn.

I løpet av 2014 har vi kommet langt i vår forskning på dette området, og på sikt ser vi mulighet for å rense avløpsvann på en slik måte at fosforet blir mer tilgjengelig for alt som skal spire og gro.

I tillegg her vi hatt et pilotanlegg for å teste hvilke renseprosesser som kan være aktuelle for nytt vannbehandlingsanlegg for drikkevann i vår region.

LÆRLINGER, SKOLEOPPLEGG OG KURS

Hias er kjent for å være en viktig lærebedrift for elever som vil ha fagbrev innenfor verksted, kjemi- og prosessfag og automasjon. I 2014 hadde vi 3 lærlinger i bedriften.

Vi har også hatt et godt samarbeid med videregående skoler om utplassering av PTF-elever; elever som ønsker å jobbe med prosjekt til fordypning.

Vi mener vårt samarbeid med Norsk Vann for å øke kompetansen i bransjen er viktig. Ved hjelp av våre velkompetente

ansatte gjennomføres det årlige kurs og opplæring av driftsoperatører fra hele Norge ved våre anlegg.

Vi ser det også som vår oppgave å bidra til at kommende generasjoner får kunnskap om viktigheten av rent vann og vannets kretsløp, og vårt samarbeid med Hamar Naturskole setter vi veldig pris på. I 2014 som tidligere år har vi samarbeidet med naturskolen om Vanndager der både driftsoperatører og øvrige ansatte i Hias deltar. I 2014 har vi hatt rekordstor deltakelse på disse skoleoppleggene.

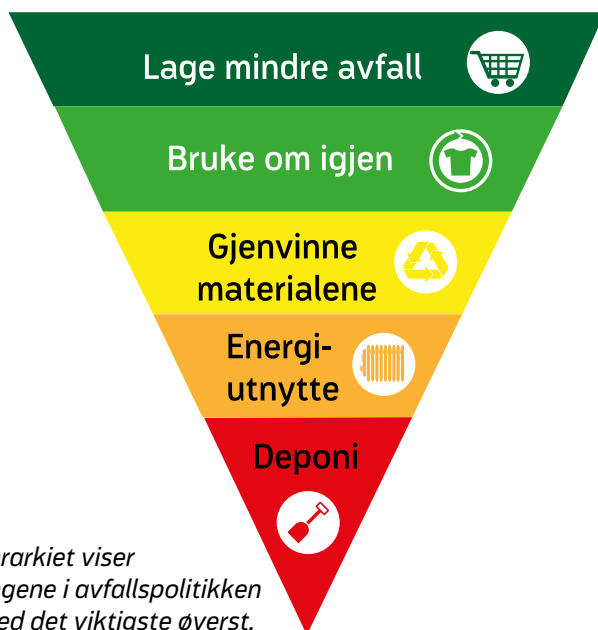
Renovasjon

Renovasjonsavdelingen har de senere årene gjort tiltak for å styrke både drift, ledelse og støttefunksjoner, for å møte dagens og morgendagens krav. Avdelingen skal levere gode tjenester på kort og lang sikt, og har fokus på god drift og tiltak for å nå målene i avfallsplanen fram mot 2020.

*Grethe Olsbye,
renovasjonssjef*

AVFALLSREDUKSJON

Avfallshierarkiet viser prioriteringene i avfallspolitikken i Norge med det viktigste øverst.

Fokus i kommunikasjonsarbeidet er å fremme forståelse for jordklodens begrensede ressurser og viktigheten av å velge kvalitet framfor kvantitet. Årets hovedaktivitet for å hindre at avfall oppstår, var fokus på reduksjon av matavfall.

Hias utreder å bygge en «Kretsløspark» - en park hvor Hias driver gjenvinningsstasjon og samarbeidspartnere kan drive salg, reparasjon, osv. av materialer og varer som ellers hadde blitt avfall. Forprosjektet avsluttes i 2015.

MATERIALGJENVINNING

I tillegg til å bli bedre på avfallsreduksjon, er et av målene i Avfallsplanen å få til en høyere andel materialgjenvinning. I 2014 har Hias arbeidet med å planlegge endringer i innsamlingsordningen, bl.a. for å få til bedre utsortering av avfallstyper som glass, metall, papir, papp og farlig avfall. Så

Matkastebordet som viser hvor mye spiselig mat hver av oss kaster i året, ga mange en a-ha opplevelse på messa «Midt i matfatet». Vi serverte tilslørte bondepiker som tips på restemat, og arrangerte restematkonkurranse.

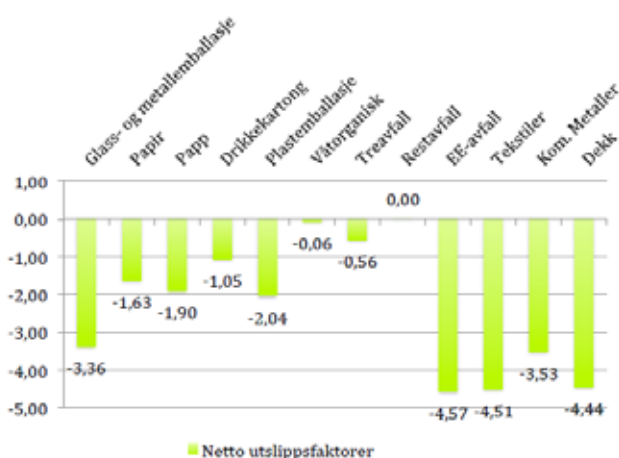

langt er det foreslått å erstatte dagens småsamlere med mer henting hjemme. I tillegg til høyere materialgjenvinning, vil endringen bidra til at målet om at Hias sine ordninger skal tilfredsstillende krav til universell utforming nås. Prosjektet skal legges fram for beslutning i 2015, og er tenkt gjennomført i 2016. Det vurderes også om det er grunnlag for å etablere Avfallssug (avfall som fraktes i bakken) i deler av Hamar by.

I begynnelsen av 2014 innførte selskapet en ny ordning på gjenvinningsstasjonene, med gratis levering av to gjennomsiktige sekker med restavfall. Hensikten var å redusere restavfallet, få mer avfall til materialgjenvinning og mer farlig avfall til forsvarlig behandling.

På tampaen av 2014 ble adgangen til ubemannet gjenvinningsstasjon på Sjusjøen regulert med bom. Så langt i 2015 har avfallsmengdene gått vesentlig ned.

NETTO UTSLIPPSFAKTOR (KG CO₂-EKV./KG AVFALL)

Klimaregnskap for avfallsbehandling for 2014, viser at det har gode klimaeffekter å flytte avfall oppover i avfallshierarkiet, som mer restavfall fra forbrenning til materialgjenvinning.

AVFALLSANLEGG

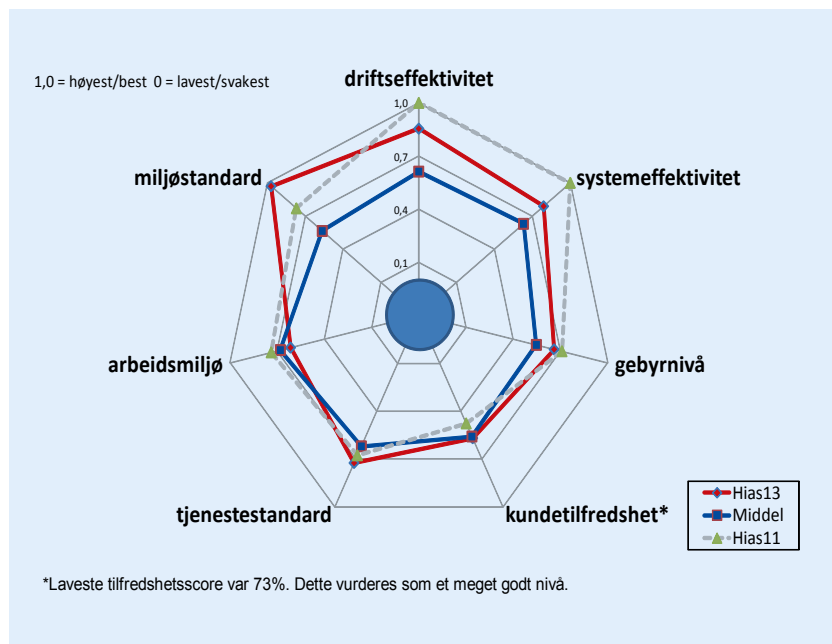
I 2014 er avfallsanlegget på Gålåsholmen tatt i bruk til produksjon av kompost og jord. Komposten består i tillegg til hageavfall av biomasse fra avløpsrensaneanlegget. I 2015 er første året vi virkelig kommer i gang med salg av jord fra egne råvarer.

I årene framover vil utviklingen av avfallsanleggene på Gålåsholmen og avfallsdeponiet på Heggvin fortsette. I 2014 har Hias i samarbeid med Norsk Gjenvinning Miljøprosjekt AS arbeidet med å få på plass et alunskiferdeponi i regionen. Det vil være et positivt bidrag til utvikling i en region som har mye alunskifer i grunnen.

Det er gjennomført omfattende grunnundersøkelser på Heggvin i 2014, og miljøtiltak og -overvåking er styrket.

Etter oppgradering av administrasjonsbygget på Heggvin, varmes nå bygget opp med varme basert på deponigass.

LIGGER BRA AN I SAMMENLIGNING

Hias deltar i Avfall Norges sammenligningsundersøkelse mellom renovasjonsselskaper/kommuner i Norge for å identifisere sterke og svake sider. I sammenligningen i 2014 får Hias gode resultater på mange områder, med aller best på miljøstandard. Det at mye avfall går til regionale behandlingsanlegg gir et stor pluss. Fra 2014 går returtre til behandling på Gjøvik, og en visjon som i tillegg inkluderer restavfall til Hamar og våtorganisk til Lillehammer og regionalt samarbeid om effektiv transport mellom anleggene er dermed realisert. God andel materialgjenvinning skyldes både systemer, men også den gode innsatsen hver enkelt innbygger har gjort og gjør. Hias framstår som både drifts- og systemeffektive. Både gebyrnivå og kundetilfredshet er over middels, hvilket er i tråd med målene i avfallsplanen.

BILER OG SIKKERHET

Hias har i 2014 overtatt innsamlingen av avfallet fra de 5 gjenvinningsstasjonene selv, for å øke kvaliteten på tjenesten. Det har også vært økt fokus på sikkerhet på stasjonene med blant annet innkjøp av brannsikre containere til farlig avfall, og innføring av forbud mot fri ferdsel på området for barn under 10 år og hunder.

Plan og rådgivning

Tilrettelegging for regional utvikling gjennom planlegging og bygging av avfalls- og avløpsanlegg som tar vare på miljøet, samt drikkevannsanlegg som sikrer godt, nok og sikkert vann, er Plan og rådgivnings hovedoppgave. Avdelingen har ansvaret for gjennomføring av de større investerings- og utviklingsprosjektene i Hias. Avdelingen har utviklet en høy kompetanse, som også er ettertraktet utenfor Hias. Avtalene med Driftsassistansen i Hedmark (DiH), Norsk Vann og Høgskolen i Gjøvik er eksempler på dette. Avdelingen hadde pr. 01.01.2015 19 ansatte, samt 1 trainee.

*Terje Wikstrøm,
plansjef*

FELLES KOMMUNEDELPLAN FOR VANN OG AVLØP

Plan og rådgivning, har hatt sekretariatfunksjonen i arbeidet med Felles kommunedelplan 2014-2023. Hamar-Løten-Ringsaker-Stange. Denne inneholder rammene for nødvendige tiltak innenfor vann og avløp de kommende 10 år, for å ivareta både nåværende befolkning og næringsliv, og å tilrettelegge for økt regional utvikling. Planen omfatter investeringer for 2,5 milliarder kr. fram til 2023 hvorav halvparten i Hias-regi og resten i kommunene. Planen blir sluttbehandlet i kommunene våren 2015.

INVESTERINGSPROSJEKTER

Anlegg fullført i 2014:

- 2 pumpestasjoner for vann til områdene Nydal-Trehørningen-Olrud-Stafsberg
- Sanering overføringsledning for vann gjennom Ilseng
- Rehabilitering av 270 meter av overføringsledning for avløp i Bekkelaget
- Foravvanner for slam ved avløpsrenseanlegget
- Tilrettelegging av veger og plasser for mottak av hageavfall og diverse andre aktiviteter på Gålåsholmen
- Utvidelse av servicebygg på Heggvin
- Nytt administrasjonsbygg ved renseanlegget

Anlegg under bygging eller planlegging:

- Pilotanlegg for nytt vannbehandlingsanlegg
- Nye vann- og avløpsledninger over Midtstranda
- Utvidelse av pumpestasjoner for vann ved Furuberget og Børstad
- Diverse oppgraderinger ved avløpsrenseanlegget
- Ny avløpsledning Brumuddal-Avløpsrenseanlegget og ny pumpestasjon i Brumuddal
- Oppgradering av anlegg for oppsamling av deponigass på Heggvin
- Anlegg for mottak av olje- og sandslam på Heggvin

UTVIKLINGSPROSJEKTER

Utvikling av en rensemetode for avløp basert på en variant av biologisk fosforfjerning har pågått i 3 år. Det ble i 2014 søkt om patent på prosessen. Det vil nå bli drevet videre utprøving av metoden i fullskala-forsøk. Det ble i 2014 også gjennomført en masteroppgave ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet innenfor fosforfjerning fra slam med Hias som utgangspunkt.

➤ Bygging av anlegg for oppgradering av biogass til drivstoff ble oppstartet ved avløpsrenseanlegget i 2014. Dette er et OFU-prosjekt (Ordnningen for forsknings- og utviklingskontrakter) i samarbeid med Nærenergi AS, med støtte fra Innovasjon Norge.

➤ Skisseprosjekt for en kretsløpspark på Gålåsholmen, med hovedmål å tilrettelegge og stimulere til økt ombruk og gjenvinning av avfall ble gjennomført i 2014. Prosjektet føres videre i 2015 med et forprosjekt.

DRIFTSASSISTANSE OG AKKREDITERT PRØVETAKING

Avtale med Driftsassistansen i Hedmark (DiH) om utøvelse av driftsassistansevirkomheten hadde sitt siste, ordinære år i 2014, men styret i DiH ønsket å bruke opsjon på forlengelse, foreløpig ut 2015. Omfanget av avtalen er i underkant av 4 årsverk. Hoveddelen av virksomheten er kompetansebistand til kommuner innenfor vann og avløp og faglig nettverksbygging. En del av virksomheten består i å være akkreditert organisasjon for gjennomføring av prøvetaking ved renseanlegg i Hedmark. Antall akkrediterte anlegg er økt med to i 2014.

Utvikling av rensemetode for avløp basert på en variant av biologisk fosforfjerning, går nå fra pilotprosjekt til fullskala forsøk.

AVTALE MED NORSK VANN

Hias inngikk i 2014 en avtale med Norsk Vann om bistand til gjennomføring av kurs for driftspersonell ved vann- og avløpsanlegg. Avtalen er inngått for 3 år, og omfatter 0,5 årsverk ved Plan og rådgivning.

SAMARBEID MED HØGSKOLEN I GJØVIK

Driftsassistansene i Hedmark og Oppland har etablert et samarbeid med Høgskolen i Gjøvik om opprettelse av VA-fag ved bygningsingeniør-utdanningen. Det er i 2014 utarbeidet et undervisningsopplegg der personell fra Plan og rådgivning har gjort en stor del av arbeidet. VA-faget blir gjennomført fra 01.01.2015.

Administrative fellestjenester

Hias har som mål å ha fellestjenester med høy kvalitet, og som tilrettelegger for gode løsninger slik at ressurser til drift på kjerneområdene frigjøres og vi oppnår stordriftsfordeler. God og sikker drift med effektive prosesser og systemløsninger er derfor avdelingens viktigste fokusområde. I 2014 har vi spesielt lagt vekt på:

- Forbedring av arbeidsprosesser
- Implementering av nye administrative systemløsninger
- HMS og nærværsfokus (96,4 %)

FORBEDRING AV ARBEIDSPROSESSER

I 2014 ble det igangsatt et arbeid med å gå gjennom arbeidsprosesser i avdelingen. Hovedfokus har i første runde vært på lønns- og regnskapsområdet. Målet har vært å øke kvalitets-sikringen, samt å få en arbeidsflyt som er mer effektiv. Flere forbedringsområder ble identifisert og tiltaksliste er utarbeidet. Enkelte tiltak ble raskt iverksatt, mens andre tiltak er mer langsiktige og vil ikke være på plass før dagens systemløsninger er oppgradert eller nye systemløsninger er implementert. Arbeidet vil fortsette i 2015.

*Nina Stokke Tronsrud,
administrasjonssjef*

IMPLEMENTERING AV NYE ADMINISTRATIVE SYSTEMLØSNINGER

I 2014 er det implementert nytt målstyringssystem, samt elektronisk personal- og lederhåndbok. Målstyringssystemet er et godt og effektivt verktøy for oppfølging av strategi og handlingsplaner. Verktøyet har også flere muligheter som vil bli sett på i 2015. Elektronisk personal- og lederhåndbok innebærer en samling av retningslinjer, rutiner og prosessbeskrivelser som gjør hverdagen enklere for både ansatte og ledere.

HMS OG NÆRVÆRSFOKUS

Arbeidsmiljøet i Hias oppfattes som godt, men selskapet er i endring på flere områder og det er derfor viktig å holde et godt tak i HMS-området. En viktig indikator på godt arbeidsmiljø er nærværsprosenten, som vi har fokus på. I 2014 endte den på 96,4%, godt over målsettingen vår på 96%.

I 2014 ble det innført et nytt målstyringssystem for en god og effektiv oppfølging av strategi og handlingsplaner.

Vi kaster i snitt hver femte handlepose

Ni kilo brød. 11 kilo frukt og grønnsaker. Ti kilo middagsrester. Hver femte handlepose med mat havner i søpla i stedet for magen. Det er bortkasta penger. Det er heller ikke bra for miljøet. Heldigvis kan du lett gjøre noe med det.

I snitt kaster vi 46 kilo spiselig mat hver i året. Det skrapes fra tallerkener. Graves fram fra matskap og kjøleskapets indre. Tørt brød, rømme som gikk ut på dato, en dvask salat og pastaen fra i går.

De som kaster mest er småbarnsfamiliene og unge voksne i 20-årene, viser undersøkelser fra Østfoldforskning og Format-prosjektet.

Viktige årsaker til at maten kastes er

manglende planlegging, feil oppbevaring og forståelse av holdbarhetsdato.

KOSTER Å KJØPE OG LAGE

Det er flere tusenlapper å spare på å få mest mulig av maten i magen i stedet for at den kastes.

Det gjør også godt for samvittigheten. Over 800 millioner mennesker i verden er underernært. Godt over halvparten av maten vi spiser i Norge er importert. Når vi kaster mindre, blir det mer mat til andre sultne munnar ellers i verden. I tillegg blir det mindre utslipp og vannbruk fra produksjon og transport av maten. Det går f. eks. med 1000 liter vann til å lage 1 liter melk eller 1 kilo frukt. Og ca. 15 000 liter for 1 kilo kjøtt. Mindre kasting av mat tar vare på både mennesker og miljøet.

«Best før» betyr ikke dårlig etter

Lukt og eventuelt smak på matvarer merket «best før», før du kaster dem. Det er slett ikke sikkert det smaker dårlig.

Det du skal være forsiktig med å bruke etter dato, og som kan gjøre deg syk, er mat merket med «siste forbruksdag», som f. eks. fersk fisk, kylling, pølser og kjøtt pålegg.

Her er lure tips for hvordan du kaster mindre mat. De kommer fra matvett.no og de som deltok på restematkonkurransen i forbindelse med messa «Midt i matfatet»:

Gå gjennom kjøleskapet en gang i uka. Lag ukemeny etter dette, og handle inn det som mangler.

Ann Merethe Slåtten, Lise Westvang

Lukt på maten før den kastes. Den kan brukes, selv om den har gått ut på «Best før»-dato.

Karin Amdal

Oppbevar maten riktig. Kjøleskapet skal holde mellom 2 og 4 grader. Ha melk og lett bedervelig mat som kjøtt og fisk nederst i kjøleskapet, da det som regel er kaldest der.

Middagsrester er godt til frokost/lunsj/matpakke dagen etter, gjerne blandet med det som ellers er i kjøleskapet og passer til.

Kjell Eivind Fossbakken

Pakk inn matrester og andre matvarer som ikke er i emballasje. Legg den f. eks. i bokser med lokk.

Be naboen/venner på mat om du har mye. Har en flere typer rester, kan det bli «et lite kaldtbord» av det.

Ragnhild Engebretsen, Elisabeth S. Rossvoll

Ta vare på helse og natur

De siste ti årene har mengden miljøfarlig avfall blitt doblet. Lyspærer, malingspenn, batterier, mobiltelefoner, ledninger, pader og poder – alle inneholder de miljøfarlige stoffer og skal sorteres.

Likevel er det mange av oss som kaster det i restavfallet. Det er ikke bra for helsa vår.

Vi kaster store mengder miljøfarlig avfall rett i restavfallet hvert år. For eksempel kjøper vi 50 millioner lyspærer i året i Norge, mens bare 5 millioner leveres inn som farlig avfall. En undersøkelse som Avfall Norge har gjort, viser at 7 av 10 nordmenn vet at lyspærer inneholder miljøgifter. Likevel oppgir 1 av 4 at de kaster lyspærer i restavfallet. Det gir grunn til bekymring. Sparepærer inneholder blant annet miljøverstenen kvikksølv.

Kvikksølv er skadelig for nervesystemet vårt, nyrene og kan gi kontaktallergi.

HAVNE I LUFTA OG NATUREN

- Mange produkter du bruker i hverdagen inneholder miljøfarlige stoffer. Det kan være elektriske togbaner og hylende brannbiler, spraybokser med såkalt "verktøy på boks", lyspærer eller batterier, sier renovasjonssjef Grethe Olsbye i Hias.

Kastes slike ting i restavfallet, havner de i ovnen på forbrenningsanlegget

på Trehørningen i Hamar. Denne ovnen er ikke laget for å brenne farlig avfall. Da risikerer en både at nye farlige forbindelser lages, og at farlige stoffer havner i lufta vi puster inn.

Asken fra ovnen legges på deponi/fyllinger. Selv om deponiene oppbevarer asken forsvarlig, forsvinner ikke de farlige stoffene. Over tid kan det utgjøre en risiko for forurensning.

Helles maling og rengjøringsmidler med farlige stoffer i do, ender det ut i Mjøsa og i drikkevannet vårt. Ingen renseanlegg er laget for å kunne ta ut de farlige stoffene, bare organisk materiale.

GIR KREFT OG SKADER NERVESYSTEM

- Ingen vil vel frivillig utsette seg for stoffer som bly, kadmium, bromerte flammehemmere eller arsen som kan skade nervesystemet, lever, gi kreft eller føre til at det blir vanskelig å få barn. Nettopp derfor er det så viktig at ting som inneholder farlige stoffer sorteres riktig, sier Olsbye, og legger til:

Miljøgifter

- De private husholdningene betaler ikke noe ekstra for å levere farlig avfall og elektriske ting på gjenvinningsstasjonen. Butikker som selger lyspærer, batterier og elektriske ting tar også imot disse typene avfall gratis. Lever det riktig, så blir de farlige stoffene behandlet på egne anlegg som er laget for å ta forsvarlig hånd om miljøgiftene. Den store gevinsten er at lufta, drikkevannet og naturen da holder seg ren og god for helsa til oss og barna våre.

Ting folk ikke vet er farlig:

I en undersøkelse utført av Opinion på vegne av Avfall Norge i fjor, kom det fram hvilke vanlige produkter som folk ikke vet er miljøfarlige: (hvor mange som ikke vet, står i prosent)

Blinkende joggesko

50%

Ledninger og kontakter

46%

Elektriske leker

44%

Lyspærer og lysrør

37%

Mobiltelefoner

34%

Fotos: Åsa Maria Mikkelsen

Foto: Linda Cartridge

r finnes i mer enn du tror

sortere.no

Spør oss i Hias om du lurer på hvordan noe skal sorteres. På nettsiden sortere.no finner du også enkelt ut om noe er farlig avfall, og hvor du skal sortere miljøfarlig avfall.

ER DET FARLIG?

- om farlige stoffer i forbrukerprodukter

Nettsiden erdetfarlig.no har en fin oversikt over de mest helse- og miljøskadelige stoffene som finnes i produkter vi omgir oss med til daglig. Det står både om hvorfor de er farlige, hva slags produkt de farlige stoffene kan være i, og hva en kan se etter på innholdslista for å unngå dem. Miljødirektoratet står bak nettsiden, sammen med Mattilsynet og Miljømerking.

VISSTE DU AT:

- ✓ Fra 2002 til 2012 økte mengden farlig avfall i Norge som leveres til godkjent behandling, fra 600.000 tonn til over en 1,2 millioner tonn. Fortsatt er det over 60 000 tonn farlig avfall som årlig ikke leveres inn slik det skal i Norge.
- ✓ Vi kjøper 2,4 millioner mobiler årlig, mens bare 200.000 leveres inn riktig.
- ✓ I følge Miljødirektoratet blir så mye som 95 prosent av det farlige avfallet som samles inn slik det skal, tatt hånd om på en forsvarlig måte.
- ✓ Det er ulovlig å selge sparepærer som inneholder mer enn 3,5 milligram kvikksølv. I en test foretatt av NRK i 2012 fant de likevel sparepærer som inneholdt nesten 8 ganger mer enn grenseverdien.
- ✓ Ved å velge produkter som er svanemerket , eller med den europeiske blomsten , får du produkter som inneholder minst mulig helse- og miljøskadelige stoffer.

Ei kran som drypper med ca. 1 dråpe i sekundet, vil lekke ca. 7000 liter i året.

Tjen på å bruke mindre vann

I snitt bruker hver av oss mellom 150 og 200 liter vann i døgnet. Vi er heldige i Norge som har god tilgang på rent vann. Samtidig er det mye å spare på å ikke bruke mer enn nødvendig. Her har du noen sparetips.

Dusj kortere

Tar du en ti minutters dusj i en eldre dusj, kan du fort bruke 200 liter vann. Dusjer du på halve tiden, sparer du halvparten. F. eks. kan du skru av vannet når du såper deg inn. Sparedusj er også smart. Mens eldre dusjer bruker opptil 24 liter per minutt, bruker nye sparedusjer 6-10 liter i minuttet. Å skru igjen krana når du pusser tenner, er også lurt.

Stans lekkasjer

Rennende toaletter, dryppende kraner eller lekkasjer i rør, gir fort store vanntap. Bytt pakning på dryppende kraner. Vær på vakt for susing/renning fra toalett. Det kan tyde på lekkasje. Mye kondens på vannrør i kjeller kan også bety f. eks. rennende toalett. Har du vannmåler, er det lurt å kontrollere den av og til. Sjekk om måleren står helt stille når det ikke blir brukt vann. Gjør den ikke det, renner det vann et eller annet sted.

Fyll fulle maskiner

Sett på vaskemaskinen og oppvaskmaskinen bare når de er helt fulle. Da sparer du både vann, strøm og vaskemiddel. Du sparer også vann ved ikke å skylle av oppvasken på forhånd. Slikkepott er fint å bruke for å skrape ting rent.

Det koster å hente drikkevann fra kilde, rense det og frakte det gjennom rør og pumper til alle vannkraner. På landsbasis går 1/3 av vannet tapt som lekkasjevann fra ledningsnett. Om vanntrykket i boligen din blir redusert eller du hører susing i ledningene selv om det ikke forbrukes noe vann i huset, kan det være indikasjoner på lekkasje på den utvendige stikkledningen din. Kontakt i såfall kommunen eller et privat firma som kan gjennomføre lekkasjesøking.

Så mye kan det koste deg:

Årsak til økt vannforbruk	Ekstra kostnad pr. år	Ca. merforbruk m ³ /år
10 min. daglig dusj i «sløse»-dusj, kontra 4 min. med sparedusj	3000,-	58
Dryppende kran (ca. 1 dråpe/sek)	360,-	7
Hull på rør (diameter ca 0,5 mm)	9100,-	175
Lekkasje i do, ikke synlig	5200,-	100
Lekkasje i do, synlig	10 400,-	200
Lekkasje i do, urolig overflate	20 800,-	400

Årsberetning 2014

HIAS' VIRKSOMHET

Hias IKS er et interkommunalt vann, avløp og renovasjonsselskap som er eid av kommunene Hamar, Løten, Stange og Ringsaker. Selskapet er organisert som IKS (interkommunalt selskap) etter lov om interkommunale selskaper. Selskapet driver forskjellige anlegg og tekniske installasjoner i alle eierkommunene. Ved utgangen av året var kontoradressen i Hamar, men hovedadministrasjonen flyttet 01.01.15 til Sandvikavegen, Ottestad i Stange Kommune.

Selskapets formål er å anlegge, eie og drive kommunaltekniske fellesanlegg for vann, avløp og renovasjon i de deltagende kommunene. I tillegg kan Hias IKS påta seg andre oppgaver og gå inn med eierandel i andre foretak når dette fremmer selskapets interesse.

Gjennom det heleide datterselskapet Hias Næring AS har Hias IKS organisert det vesentligste av skattepliktig og risikoutsatt virksomhet, men næringsaktiviteter tilknyttet Renovasjon ligger også delvis i morselskapet. Siden 2012 er denne aktiviteten håndtert som egen avdeling og underlagt skatteplikt. Hias Drift AS og Hias Miljøpartner AS er heleide datterselskaper av Hias Næring AS. Hias Drift AS leier ut bygg og maskiner til Hias IKS. Hias Miljøpartner AS er i hovedsak et faktureringselskap for skattepliktig virksomhet utført av personale i Hias IKS. Hovedaktiviteten i dette selskapet er basert på avtale med Driftsassistansen i Hedmark (DiH) om å være støttefunksjon på vann- og avløpssektoren for de andre kommunene i Hedmark. Hias IKS leverer ca 4 årsverk til denne tjenesten. Den toårige avtalen utløp ved utgangen av 2014, men opsjon for 2015 er utløst.

RESULTAT, UTVIKLING OG RISIKO

Hias IKS har i hovedsak inntekter fra salg av vann, rensing av avløp, drift av gjenvinningsstasjoner og deponi, samt fra

innsamling av husholdningsavfall i Hamar, Løten, Ringsaker og Stange. Denne virksomheten er basert på langsiktige avtaler med eierkommunene.

Inntektene er regulert gjennom særlovgivning og forskrifter ("Lov om vann og kloakkavgifter" og "Lov om forurensning") og skal være til selvkost etter "Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester" (KRD 2003). Utvikling i selvkostgraden har vært slik:

Hias IKS har i 2014 hatt en omsetning på 212,4 mill. kr, og et regnskapsmessig overskudd før skatt på 8 mill. kr. Overskudd etter skatt er 7,8 mill. kr. I 2013 var inntekten 201,3 mill. kr og det regnskapsmessige overskuddet etter skatt 6,4 mill. kr. Overskuddet overføres i sin helhet til egenkapitalen. Som følge av at investeringer i hovedsak finansieres ved låneopptak er egenkapitalandelen stadig synkende, og fra 2013 til utgangen av 2014 er den redusert fra 38,2% til 30,5%. Likviditeten er god, men selskapet vil fortsatt være avhengig av å lånefinansiere investeringer.

Konsernet har hatt en omsetning på 212,8 mill. kr, og et regnskapsmessig overskudd etter skatt på 12,2 mill. kr. Tilsvarende tall i 2013 var 201,2 mill. kr og 7,6 mill. kr. Egenkapitalprosenten i konsernet er på 32,7 %. Som følge av at investeringer i stor grad lånefinansieres, er likviditeten god.

Siden prisene til eierkommunene er basert på selvkost, vil risikoen knyttet til fremtidige resultater i Hias IKS være liten. Selvkostgraden er rentesensitiv, hvilket innebærer at større svingninger i rentemarkedet får konsekvenser for prisen Hias kan levere tjenester til. Dette vil være uavhengig av lånebelastning.

Selvkostområde		2010	2011	2012	2013	2014
Vann	Selvkostgrad pr. år	96,1%	104,4%	119,0%	106,2%	115,1%
	Selvkostgrad akkumulert fra 2003	106,6%	111,1%	133,4%	145,6%	172,9%
	Akkumulert over-/underdekning i mill. kr.1)	1,4	2,5	7,1	9,0	13,4
Avløp	Selvkostgrad pr. år	102,9%	107,4%	101,7%	96,5%	107,7%
	Selvkostgrad akkumulert fra 2003	88,3%	95,1%	96,8%	93,5%	100,8%
	Akkumulert over-/underdekning i mill. kr.1)	-5,8	-2,6	-1,7	-3,7	0,5
Renovasjon	Selvkostgrad pr. år	96,3%	104,9%	102,3%	98,6%	92%
	Selvkostgrad akkumulert fra 2011 2)	85,4%	104,9%	108,0%	106,5%	97,5%
	Akkumulert over-/underdekning i mill. kr.1)	-16,5	5,1	7,4	6,2	-2,6

1) Akkumulert over-/underdekning vises i mill. kr. Underdekning vises som negativt tall

2) Akkumulert selvkost ble beregnet fra 2003 frem til 2010. Fra 2011 startet ny akkumulert beregning.

Eventuelle usikkerheter for øvrig er først og fremst knyttet opp mot endringer i eksterne rammebetingelser. Konsekvensen av slike endringer vil imidlertid i hovedsak være endrede priser til kunder, ikke endringer i selskapets resultat og balanse.

Gjennom IKS-loven er eierkommunene solidarisk ansvarlig for selskapets forpliktelser. Eierkommunene utgjør også det vesentligste av kundegrunnlaget for selskapet. Eierkommunenes andel av omsetning og kundefordringer pr. 31.12.14 utgjorde henholdsvis 84% og 78%. Kredittrisikoen ansees derfor å være svært lav. Selskapet er til en viss grad eksponert mot endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Selskapet har utarbeidet en finansstrategi som setter rammer for forvaltning av kapital.

FORTSATT DRIFT

Årsregnskapet for 2014 er avlagt under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes herved at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede.

ARBEIDSMILJØ

Selskapet er opptatt av å legge til rette for et godt arbeidsmiljø og gjennomfører arbeidsmiljøundersøkelser regelmessig. Rekrutteringen til bransjen er lav og et godt arbeidsmiljø er en viktig konkurransefaktor for Hias. Selskapet arbeider aktivt med rekruttering, gir støtte til videreutdanning, deltar i traineeordning og bidrar med lærekrefter på Norsk Vann sine kurs.

I 2014 har det vært 7 ulykker med personskader, hvorav 2 alvorlige, men uten at det medførte sykmelding. 5 nestenulykker er rapportert. Totalt sykefravær i 2014 var 3,6 % hvorav 1,4% var langtidsfravær, mot henholdsvis 3,3% og 1,2 % i 2013.

Sammen med eierkommunene startet Hias IKS i 2012 arbeidet med å etablere en felles kommunedelplan for vann og avløp som skal sikre helhetlig planlegging og prioritering av Hias anlegg og de deler av eierkommunenes anlegg som knytter abonnenter til Hias. Arbeidet med planen ble avsluttet i 2014, og den legges fram for politisk behandling i eierkommunene våren 2015.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Selskapet har 100 ansatte ved utgangen av 2014. Av disse er 28 kvinner og 72 menn. I tillegg har selskapet 3 lærlinger knyttet mot Vann og Avløp, hvorav 1 kvinne og 2 menn. Det er ikke satt i gang spesielle tiltak for å fremme likestilling i 2014. Ved ansettelser til avdelinger hvor ett kjønn er underrepresentert, vil vi foretrekke dette kjønn dersom kvalifikasjonene for øvrig er like.

YTRE MILJØ

Hias IKS er en miljøbedrift, og har ansvar for å ivareta det ytre miljø på vann, avløp og renovasjonssiden. Selskapet er således en betydelig bidragsyter for opprettholdelse av et godt ytre miljø. Virksomheten er underlagt lovverk og konsesjonsvilkår som selskapet opererer innenfor. Selskapet er sertifisert etter ISO 14001, og arbeider således kontinuerlig med forbedringer i et miljøperspektiv. Det utarbeides hvert år egen miljørapport. Selskapet har en egen energipolitikk.

I mars 2012 hadde selskapet et utslipp på ca 30000 m3 avløpsvann fra inntaket til renseanlegget i Ottestad. Som følge av dette ble selskapet i 2013 ilagt en foretaksbot som ikke ble vedtatt. Saken gikk derfor til rettslig behandling, og Hias ble frikjent for straff i Tingretten. Påtalemyndighetene anket saken til Lagmannsretten, som behandlet saken i januar 2015. Her ble Hias frikjent for hovedpunktet i tiltalen, men ilagt en foretaksbot på kr 50.000 for et brudd på internkontrollforskriften. Påtalemyndigheten har anket også denne dommen, med ønske om at Høyesterett skal behandle saken. Det foreligger derfor ingen rettskraftig dom i saken pr. 27.03.2015.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET OG RESULTATDISPONERING

Etter styrets oppfatning gir fremlagt resultatregnskap og balanse med noter et riktig bilde av virksomhetens resultat for 2014 og økonomiske stilling ved årsskiftet. Regnskapsoverskuddet i 2014 er i all hovedsak relatert til resultatført planendring for pensjonskostnader, som følge av endrede regler for uførepensjon og levealderjustering. Styret ønsker å understreke at selskapet ved utgangen av 2014 har et ikke balanseført estimatavvik for pensjon på 53,9 mill. kr. Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som er av betydning for bedømmelsen av regnskapet. Med bakgrunn i ovenstående er årets regnskapsoverskudd anbefalt overført egenkapitalen.

FORSKNING OG UTVIKLING

Arbeidet med å prøve ut framtidige alternativer med utvidet biologisk rensing av avløp fortsatte i 2014. Dette arbeidet har vist gode resultater, og det er søkt om patent på aktuell framgangsmåte. Forprosjekt med sikte på å verifisere metoden i full skala startet i 2014. Det ble i 2012 gjennomført en plan- og designkonkurranse og startet forprosjekt for å finne metoder som sikrer god utnyttelse av selskapets biogassressurser. Det ble i 2014 besluttet å bygge et småskala anlegg for oppgradering av biogass til drivstoff, og dette anlegget realiseres i 2015.

STYRETS ARBEID

9 ordinære og 5 ekstraordinære styremøter ble avholdt i 2014. I tillegg gjennomførte styret 1 dag med befarings på flere av

selskapets anlegg. Viktige saker i 2014 var spørsmålet om selskapets eierstrategi og framtidige organisering. Styret fremla sitt forslag for eierne høsten 2014. Denne prosessen avsluttes med politisk behandling i 2015. Rettsprosessen etter utslippet i 2012 har vært fulgt opp. Styret vedtok primo 2014 å bygge nytt hovedkontor og administrasjonsbygg i tilknytning til avløpsrensaneanlegget.

I 2014 ble det avholdt 5 møter med Representantskapet som etter IKS- loven, i tillegg til årsregnskap, også skal behandle selskapets budsjett og økonomiplan. Representantskapet deltok i tillegg på en strategisamling for selskapet. Det er styrets oppfatning at representantskapet og eierne, gjennom behandling av kommunedelplaner, er godt informert om selskapets betydelige investeringsbehov de nærmeste årene.

Styret takker de ansatte for godt arbeid i 2014.

Hamar, den 27.03.2015 – Styret for Hias IKS

Fra venstre: Arne Egil Stensåsen, Kirsti Mengshoel, Arne Olav Loeng, Roy Rindal, Karianne Eide Longva, Harry Konterud og Tove Arnesen. Foto: Karine Bogsti

Arne Olav Loeng

Karianne Eide Longva

Kirsti Mengshoel

Arne Egil Stensåsen

Tove Arnesen

Roy Rindal

Harry Konterud
Styreleder

Morten Finborud
Adm.direktør

Resultatregnskap Hias IKS

Beløp i hele tusen kroner

Morselskap					Konsern	
2013	2014	Budsjett 2014		Note	2014	2013
			Driftsinntekter og driftskostnader			
200 770	212 001	211 009	Salgsinntekter	2	212 392	200 660
560	391	-	Annen driftsinntekt		391	560
201 331	212 392	211 009	Sum driftsinntekter		212 783	201 221
65 836	64 423	72 032	Lønnskostnader m.m.	3,13	64 468	65 838
22 204	27 466	27 281	Avskrivninger	6	27 675	22 412
104 195	108 166	99 793	Annen driftskostnad	3,4,16	107 851	104 906
192 235	200 056	199 106	Sum driftskostnader		199 994	193 157
9 096	12 336	11 903	Driftsresultat		12 788	8 063
			Finansinntekter og finanskostnader			
3 090	3 157	3 000	Finansinntekt	7,15	7 316	5 116
5 650	7 508	8 211	Finanskostnad	9,16	7 511	5 657
-2 560	-4 351	-5 211	Resultat av finansposter		-195	-541
6 536	7 985	6 692	Resultat før skattekostnad		12 593	7 522
112	160	-	Skattekostnad på ordinært resultat	5	377	-44
6 424	7 825	6 692	Årsoverskudd		12 216	7 566
			Overføringer			
6 424	7 825	6 692	Avsatt til annen egenkapital	12	12 216	7 566
6 424	7 825	6 692	Sum overføringer		12 216	7 566

Balanse Hias IKS

Beløp i hele tusen kroner

Morselskap		Note	Konsern	
2013	2014		2014	2013
EGENKAPITAL OG GJELD				
<u>Egenkapital</u>				
20 000	20 000	Innskutt egenkapital 11,12	20 000	20 000
210 107	217 932	Annen egenkapital 12	243 153	230 937
230 107	237 932	Sum egenkapital	263 153	250 937
<u>Gjeld</u>				
Avsetning for forpliktelser				
3 858	-	Pensjonsforpliktelser 13	-	3 877
32 240	30 894	Andre avsetninger for forpliktelser 16	30 894	32 240
36 097	30 894	Sum avsetning for forpliktelser	30 894	36 117
Annen langsiktig gjeld				
297 771	441 826	Gjeld til kredittinstitusjoner 9	441 859	297 906
297 771	441 826	Sum annen langsiktig gjeld	441 859	297 906
Kortsiktig gjeld				
23 500	36 708	Leverandørgjeld 8	37 570	23 359
164	46	Betalbar skatt 5	46	164
4 802	5 758	Skyldig offentlige avgifter	5 940	4 966
9 885	26 332	Annen kortsiktig gjeld	26 118	9 888
38 350	68 845	Sum kortsiktig gjeld	69 674	38 376
372 218	541 565	Sum gjeld	542 427	372 399
602 325	779 496	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	805 580	623 336

Hamar, den 27.03.2015
Styret for Hias IKS

Arne Olav Loeng

Karianne Eide Longva

Kirsti Mengshoel

Arne Egil Stensåsen

Tove Arnesen

Roy Rindal

Harry Konterud
Styreleder

Morten Finborud
Adm.direktør

Kontantstrømanalyse Hias IKS

Morselskap			Konsern	
2013	2014		2014	2013
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
6 536	7 985	Resultat før skattekostnad	12 593	7 522
-1 173	-332	Periodens betalte/ tilbakebetalte skatt	-164	-1 219
-896	-644	Verdiendring kortsiktige investeringer	-644	-896
-13	-200	Gevinst ved salg av anleggsmidler	-200	-
22 204	27 466	Ordinære avskrivninger	27 675	22 412
6 517	2 569	Endring i kundefordringer	1 384	6 880
4 637	13 208	Endring i leverandørgjeld	14 212	4 331
-5 773	9 932	Endringer i andre tidsavgrensningsposter	7 975	-5 813
1 892	-7 637	Endring balanseført pensjon	-7 650	1 890
-	-	Resultatendring tilknyttet selskap (EK-met)	-3 802	-1 189
33 930	52 348	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	51 379	33 919
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
185	200	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	200	-
-75 367	-142 174	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-142 174	-75 367
-	-	Innbetalt utbytte fra tilknyttede selskaper	1 050	375
-930	-540	Utbetalinger ved kjøp av aksjer i andre foretak	-540	-1 043
137	2 054	Innbetalinger ved salg av aksjer i andre foretak	2 054	137
-75 974	-140 460	Sum kontantstrøm til investeringsaktiviteter	-139 410	-75 898
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
138 000	156 000	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	156 000	138 000
-8 012	-11 945	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-12 047	-8 114
129 988	144 055	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	143 953	129 886
87 944	55 943	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	55 922	87 907
26 463	114 407	Beh.av kont.og kontantekv. ved per.begynnelse	127 378	39 470
114 407	170 352	Beh.av kont.og kontantekv. ved per.slutt	183 301	127 378

Noter

Beløp oppgis i hele tusen kroner hvis ikke annet spesifiseres.

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Salgsinntekter

Inntekter fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 27 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttgjort. Morselskapet er skattepliktig kun for den delen av virksomheten som er konkurranseutsatt.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Langsiktig og kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av rentendring.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direktevedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris

og avskrives i takt med driftsmidlet. Aktiveringer vedrørende investeringer i de leide administrasjonslokalene avskrives lineært over leiekontraktens varighet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av defremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

Datterselskap/konsernregnskap

Datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. I konsernregnskapet er datterselskapkonsolidert i sin helhet. Konsernregnskapet omfatter i tillegg til Hias IKS, datterselskapet Hias Næring AS og datterdatterselskapene Hias Drift AS og Hias Miljøpartner AS. Alle datterselskapene er heleide. Ved konsolideringer er bokført verdi av aksjer i datterselskapet eliminert mot egenkapitalen. Alle øvrige konserninterne transaksjoner er eliminert ved konsolideringen. Datterselskapene benytter de samme regnskapsprinsipper som morselskapet. I notene til årsregnskapet er regnskapstallene spesifisert på morselskap og konsern der hvor tallene er forskjellige.

Tilknyttede selskap

Tilknyttede selskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. I konsernregnskapet er tilknyttede selskap vurdert etter egenkapitalmetoden.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning tilforventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkeltefordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler som tilfredsstiller kravene til en handelsportefølje er vurdert til virkeligverdi på balansedagen.

Pensjoner

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om tjenstepensjon. Tariffestet kollektivtjenstepensjon tilfredsstiller kravene i lov om tjenstepensjon. Selskapet fører pensjonsforpliktelsene netto. Selskapets pensjonsansvar er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse. Denne ordningengir en definert ytelse i forhold til tariffavtalen i kommunal sektor.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles overantatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid.

Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene

og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10%-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

NOTE 2 - SALGSINTEKTER

Pr. Virksomhetsområde	Morselskap		Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Vann	31 636	28 602	31 636	28 602
Avløp	59 515	53 111	59 515	53 111
Renovasjon	115 672	113 730	115 672	113 730
Andre	5 178	5 327	5 570	5 217
Sum	212 001	200 770	212 392	200 660

NOTE 3 - LØNNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE OG GODTGJØRELSE TIL REVISOR

Lønnskostnader	Morselskap		Konsern	
	2014	2013	2013	2013
Lønninger	54 242	48 407	54 292	48 407
Arbeidsgiveravgift	8 732	7 792	8 739	7 792
Pensjonskostnader	-448	7 486	-460	7 488
Andre ytelser	1 897	2 151	1 897	2 151
Sum	64 423	65 836	64 468	65 838

Gjennomsnittlig antall årsverk
Det er ingen ansatte i datterselskapene.

Ytelser til ledende personer	Adm. direktør	Styret/rep.skap
Lønn	1 141	508
Pensjonsutgifter	123	
Annen godtgjørelse	11	
Revisor		
Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:	Morselskap	Konsern
Lovpålagt revisjon	122	147
Skatterådgivning	7	13
Annen bistand	27	27
Sum revisjonshonorar	156	187

NOTE 4 - ANDRE DRIFTSKOSTNADER (poster som er sammenslått)

	Morselskap		Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Materialer og fremmedytelser	23 059	19 570	23 055	19 646
Frakt og transport	37 918	36 487	37 918	36 487
Lokaler og områder	13 273	12 310	13 743	12 754
Leie av maskiner, inventar ol.	1 026	1 195	12	615
Kjøp av verktøy, inventar og driftsmaterialer	11 983	10 923	11 913	10 923
Reparasjoner og vedlikehold	9 765	12 200	9 778	12 263
Fremmede tjenester	9 307	9 902	9 592	10 585
Kontorkostnad, telefon og porto	7 328	5 785	7 328	5 800
Transportmidler	1 117	697	1 117	697
Reise, salg, kontingenter, forsikringer ol.	4 359	4 100	4 363	4 109
Etterdrift deponi (se note 16)	-2 137	-2 239	-2 137	-2 239
Aktiverte interne kostnader	-8 831	-6 736	-8 831	-6 736
Sum	108 166	104 195	107 851	104 906

NOTE 5 - SKATT

	Morselskap		Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Årets skattekostnad fordeler seg på:				
Betalbar skatt	214	164	46	164
For lite avsatt forrige år	-	46	-	46
Endring i utsatt skatt	-54	-98	331	-254
Sum skattekostnad	160	112	377	-44
Beregning av årets skattegrunnlag:				
Resultat før skattekostnad	7 985	6 536	13 083	7 522
Permanente forskjeller	-7 391	-6 314	-11 686	-7 937
Anvendelse av fremførbart underskudd	-	-	-1 450	-
Endring i midlertidige forskjeller	200	364	226	383
Årets skattegrunnlag	794	586	173	-32
Oversikt over midlertidige forskjeller:				
Anleggsmidler	-	-	-1 390	-1 506
Avsetning etter god regnskapsskikk	-600	-400	-600	-400
Pensjoner	-	-	-6	-19
Gevinst- og tapskonto	-	-	619	773
Sum midlertidige forskjeller	-600	-400	-1 378	-1 152
Underskudd til fremføring	-	-	-	-1 450
Sum grunnlag for utsatt skattefordel	-600	-400	-1 378	-2 602
Utsatt skatt 27 %	-162	-108	-372	-703

	Morselskap		Konsern	
Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 27 % av resultat før skatt:				
27 % skatt av resultat før skatt	2 156	1 830	3 532	2 106
Effekt av endret skattesats	-	4	-	26
For lite avsatt forrige år	-	46	-	46
Permanente forskjeller (27 %)	-1 995	-1 768	-3 155	-2 222
Beregnet skattekostnad	160	112	377	-44
Effektiv skattesats	2,0 %	0,02	2,9 %	-0,6 %

Som permanente forskjeller på morselskapet er oppgitt resultat før skatt på ikke-skattepliktig virksomhet. Det er beregnet utsatt skatt på eiendeler og gjeld knyttet til skattepliktig virksomhet i morselskapet.

NOTE 6 - VARIGE DRIFTSMIDLER OG LEIEAVTALER

Morselskap	Anskaffelses- kost pr 01.01.	Tilgang	Avgang	Årets av- skrivninger	Akkumulerte avskrivninger pr 31.12.	Bokført verdi pr 31.12.
Vann						
Bygningsmessige anlegg	37 977	20 137		554	18 784	39 329
Ledningsnett, grøfter ol.	190 208	578		4 775	55 934	134 852
Tomter og utearealer	236	581		17	17	801
Maskiner og anlegg	49 993	4 460		1 866	16 644	37 809
Utstyr og inventar	2 179	753		116	531	2 400
Verktøy og tekniske installasjoner	4 635	622		67	398	4 860
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	578			116	231	347
Sum Vann	285 806	27 130	0	7 509	92 538	220 397
Avløp						
Bygningsmessige anlegg	71 701	962		2 260	57 489	15 175
Ledningsnett, grøfter ol.	79 350	6 189		2 004	45 352	40 187
Utearealer, plasser ol.	740			18	705	35
Maskiner og anlegg	108 627	10 757		1 991	88 377	31 007
Utstyr og inventar	23			1	9	14
Verktøy og tekniske installasjoner	69 769	4 248		4 600	11 946	62 071
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	2 220			321	1 578	642
Sum Avløp	332 430	22 155	0	11 195	205 456	149 130
Vann og avløp felles						
Bygningsmessige anlegg	1 379			69	361	1 018
Person-, vare- og lastebiler	2 859	584		221	2 145	1 298
Utearealer, plasser ol.		100				100
Transport- og anleggsmaskiner	469	199		20	456	212
Utstyr og inventar	1 484			78	696	789
Verktøy og tekniske installasjoner	5 188	1 094			814	5 467
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	265	162			265	162
Sum vann og avløp felles	11 644	2 139	0	388	4 737	9 046

Morselskap	Anskaffelses- kost pr 01.01.	Tilgang	Avgang	Årets av- skrivninger	Akkumulerte avskrivninger pr 31.12.	Bokført verdi pr 31.12.
Renovasjon						
Bygningsmessige anlegg	40 677	7 231		1 162	30 471	17 437
Ledningsnett, grøfter ol.	8 331	159		422	8 069	421
Utearealer, plasser ol.	26 546	18 864		1 360	10 495	34 915
Maskiner og anlegg	23 657	5 424		2 031	10 741	18 340
Person-, vare- og lastebiler	2 012	4 395	750	332	1 420	4 237
Transport- og anleggsmaskiner	3 227	367		159	2 440	1 154
Utstyr og inventar	18 748	3 128		1 496	12 867	9 008
Installasjoner	5 482	9 660		362	707	14 435
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	1 963	285		292	1 271	977
Sum renovasjon	130 643	49 512	750	7 616	78 481	100 924
Administrasjon						
Bygningsmessige anlegg	4 335	38 419				42 754
Person-, vare- og lastebiler	257	380		27	273	364
Utstyr og inventar	3 011	29		155	2 050	991
Verktøy og tekniske installasjoner	54			11	32	22
Edb-utstyr oa. kontormaskiner	9 305	2 410		566	8 557	3 158
Sum administrasjon	16 962	41 238	0	758	10 912	47 288
Totalt	777 485	142 174	750	27 466	392 125	526 784
Herav anlegg under utførelse	30 303					150 004
Driftsmidler i datterselskaper						
Bygningsmessige anlegg	4 118			102	3 043	1 075
Maskiner og anlegg	2 202			100	1 654	548
Utstyr og inventar	113			6	46	67
Anlegg under utførelse	5 878					5 878
Sum datterselskaper	12 311	0	0	209	4 743	7 568
Sum konsern varige driftsmidler	789 796	142 174	750	27 675	396 868	534 352

Både morselskapet og konsernet benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler.

Den økonomiske levetiden for driftsmidlene er beregnet til:

- Bygninger, ledningsnett og uteanlegg 30-40 år
- Maskiner, utstyr, verktøy og inventar 10-15 år
- Transportmidler 8 år
- Edb og annet kontorutstyr 3-5 år

NOTE 7 - DATTERSELSKAP, TILKNYTTET SELSKAP MV

Datterselskaper Selskapets navn	Kontoradr	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi	Resultat	Egenkapital
Hias Næring AS	Hamar	100 %	13 000	1 658	21 847

Hias Næring AS eier 100 % av aksjene i følgende selskaper:

Selskapets navn	Kontoradr	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi	Resultat	Egenkapital
Hias Drift AS	Hamar	100 %	1 010	245	2 112
Hias Miljøpartner AS	Hamar	100 %	110	713	133

Tilknyttede selskaper i morselskapet

Selskapets navn	Kontoradr	Eier- og stemmeandel	Balanseført verdi	Foreløpig resultat	Foreløpig egenkapital
Mjøsanlegget AS	Lillehammer	30,3 %	5 182	1 466	22 043
Heggvin Alun AS	Hamar	50,0 %	350	-6	684

Øvrige tilknyttede selskaper i konsernet eies av datterselskapet Hias Næring AS

Tilknyttede selskaper - Egenkapitalmetoden	Østlandet Gjenvinning AS	Fredvang Eiendom AS	Mjøsanlegget AS	Heggvin Alun AS	Totalt
Anskaffelseskost	3 949	2 510	5 182	350	11 991

Beregning av årets resultatandel

Årets resultatandel	2 662	359	788	-8	3 802
----------------------------	--------------	------------	------------	-----------	--------------

Beregning av balanseført verdi 31.12.

Balanseført verdi 01.01.	13 025	5 167	5 947	0	24 139
Tilgang/avgang i perioden	-	-	-	350	350
Årets resultatandel	2 662	359	788	-8	3 802
Inntektsført utbytte fra selskapet	-1 050	-	-	-	-1 050
Balanseført verdi 31.12.	14 637	5 526	6 735	342	27 241

Eierandel	35,0 %	33,3 %	30,3 %	50,0 %
Kontoradresse	Hamar	Hamar	Lillehammer	Hamar

Årets resultatandel inngår i finansinntekt.

NOTE 8 - MORSELSKAPETS MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN OG TILKNYTTETE SELSKAP

Fordringer	Foretak i samme konsern		Tilknyttede selskap	
	2014	2013	2014	2013
Kundefordringer	138	1 295	-	-
Sum	138	1 295	-	-
Gjeld	2014	2013	2014	2013
Leverandørgjeld	-	227	-	-
Sum	-	227	-	-

NOTE 9 - LANGSIKTIG GJELD

Opplysninger om lån fra kredittinstitusjoner

Långiver/lån nr.	Oppr. lån	Oppt. år/ siste avdrag	Restgjeld 1-1-14	Renter 2014	Avdrag/ innløsning 2014	Restgjeld 31-12-14
Morselskap						
Vann						
NKB-20060170	14 000	2006/2038	10 719	237	438	10 281
NKB-20060171	10 000	2006/2033	7 222	159	370	6 852
NKB-20080211	16 000	2008/2048	13 800	294	400	13 400
NKB-20080212	14 000	2008/2048	12 075	257	350	11 725
NKB-20080212	24 000	2009/2049	21 300	455	600	20 700
NKB-20100916	24 000	2010/2050	22 200	474	600	21 600
NKB-20110605	20 000	2011/2049	18 947	403	526	18 421
NKB-20130010	22 689	2013/2050	22 689	479	621	22 068
NKB-20130610	50 000	2013/2050	50 000	1 063	1 471	48 529
NKB-20140656	51 000	2014/	0	129		51 000
Sum			178 952	3 951	5 376	224 576
Avløp						
NKB-20030776	16 219	2003/2023	7 896	161	790	7 106
NKB-20110606	15 000	2011/2030	13 421	282	789	12 632
NKB-20130009	20 000	2013/2045	19 688	414	626	19 063
NKB-20130611	15 000	2013/2033	15 000	316	750	14 250
NKB-20140657	35 000	2014/	0	89		35 000
Sum			56 005	1 262	2 954	88 051
Renovasjon						
NKB-20030776	4 899	2003/2023	2 385	49	238	2 147
NKB-20090373	14 000	2009/2023	9 500	198	1 000	8 500
NKB-20100919	10 000	2010/2027	8 235	174	588	7 647
NKB-20110607	14 000	2011/2034	12 783	269	609	12 174
NKB-20130008	5 000	2013/2041	4 911	103	179	4 732
NKB-20130612	25 000	2013/2050	25 000	529	1 000	24 000
NKB-20140658	30 000	2014/	0	76		30 000
Sum			62 814	1 398	3 614	89 200
KLP-8317.53.54282	40 000	2014/	40 000	103	0	40 000
Sum total			337 771	6 713	11 945	441 826
Øvrig konsern						
Hias Drift AS						
Sparebanken Hedmark	10 865	2005/2015	135	3	102	33
Sum total konsern			337 906	6 717	12 047	441 859

Deltakerkommunene Hamar, Stange, Ringsaker og Løten har stilt garantier for selskapets gjeld gjennom selskapsavtalen. Rentekostnader inngår i finanskostnad.

NOTE 10 - BANKINNSKUDD

2014

Bundne skattetreksmidler utgjør:	2 896
---	--------------

Bundne bankinnskudd er kun i morselskapet.

NOTE 11 - INNSKUDDSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR

Innskuddshavere i Hias IKS pr 31.12. er:	Innskudds- kapital	Eierandel	Stemmeandel
Hamar kommune	10 200	51 %	51 %
Stange kommune	4 800	24 %	24 %
Ringsaker kommune	3 400	17 %	17 %
Løten kommune	1 600	8 %	8 %
Totalt	20 000	100 %	100 %

NOTE 12 - EGENKAPITAL

Morselskap	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.	20 000	210 107	230 107
Årets resultat		7 825	7 825
Egenkapital pr 31.12.	20 000	217 932	237 932
Konsern			
Egenkapital pr 01.01.	20 000	230 937	250 937
Årets resultat		12 216	12 216
Egenkapital pr 31.12.	20 000	243 153	263 153

NOTE 13 - PENSJONER

Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede kollektive tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse og omfatter 100 ansatte pr 31.12.2014. Tjenstepensjonsordningen gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør ensamlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. I tjenstepensjonsordningen inngår også uføre-, ektefelle-, barne-pensjon og AFP/tidligpensjon. Disse ytelsene samordnes med pensjoner som utbetales fra folketrygden. Tjenstepensjons-ordningen i KLP er etter Norsk

Regnskapsstandard nr 6 definert som en multiemployer plan. Hias har balanseført sin andel av totale pensjonsforpliktelse, og resultatført årets pensjonskostnad. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene.

Selskapet følger NRS om Pensjoner. Estimatavvik og planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid i den grad det overstiger 10 % av det største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor).

	Morselskap		Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	6 831	6 006	6 831	6 006
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	4 075	3 647	4 081	3 652
Avkastning på pensjonsmidler	-3 071	-2 535	-3 076	-2 539
Resultatført estimatavvik	1 962	885	1 965	886
Resultatført planendring	-9 645	-	-9 661	-
Administrasjonskostnad	373	320	373	320
Arbeidsgiveravgift	1 020	1 051	1 020	1 051
Ansattes egenandel	-974	-954	-974	-954
Netto pensjonskostnad	572	8 420	559	8 422
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	119 498	104 647	119 657	104 823
Pensjonsmidler	-75 588	-67 031	-75 709	-67 143
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-53 881	-39 063	-53 918	-39 117
Arbeidsgiveravgift	6 191	5 304	6 197	5 313
Netto pensjonsforpliktelse inkl arbeidsgiveravgift	-3 780	3 858	-3 772	3 877
Økonomiske forutsetninger:				
Diskonteringsrente			2,30 %	4,00 %
Forventet avkastning på fondsmidler			3,20 %	4,40 %
Forventet lønnsregulering			2,75 %	3,75 %
Forventet pensjonsøkning			1,73 %	2,48 %
Forventet G-regulering			2,50 %	3,50 %

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

NOTE 14 - INVESTERING OG FINANSIERING

	Morselskap		Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Investering i varige driftsmidler	142 174	75 367	142 174	75 367
Utlån, kjøp av aksjer og andeler	542	327	542	327
Sum investeringer	142 716	75 694	142 716	75 694
Opptak av lån	142 516	75 297	142 516	75 297
Salg av anleggsmidler	200	251	200	251
Forsikringsoppgjør	-	146	-	146
Sum finansiering	142 716	75 694	142 716	75 694

NOTE 15 - MARKEDSBASERT FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

	Anskaffelses -kost	Balanseført verdi	Markedsverdi	Resultatført verdiendring	Herav realisert tap/gevinst
Enkeltobligasjoner	3 121	3 121	3 127	-	11
Hedgefond	106	128	128	7	-
Obligasjonsfond	16 624	19 697	19 697	627	1 624
Sum	19 851	22 946	22 952	634	1 635

NOTE 16 - ANDRE AVSETNINGER FOR FREMTIDIGE FORPLIKTELSE

Avsetning for etterdrift av deponi på Heggvin | 30 894

Selskapets konsesjon forplikter Hias IKS til å drifte deponiet Heggvin i 30 år etter at deponiet er nedlagt. Deponiet ble lagt ned ved utgangen av 2010. I den forbindelse er det gjort en beregning av etterdriftskostnadene ved anlegget. Opprinnelig avsetning på 36,3 mill kroner tilbakeføres etter en nåverdibe-

regning over etterdriftsperioden. Årets endring i avsetning utgjør 1.546.000 kroner bestående av rentekostnad på 791.000 kroner og reversering avsatt kostnad med 2.337.000 kroner. I avsetningen inngår det også en avsetning til etterdrift av næringsvirksomheten på Heggvin. Årets avsetning til denne utgjør 200.000 kroner og det er totalt avsatt 800.000 kroner til etterdrift av næringsdeponiet.

Tlf: 95 76 70 00
Fax: 62 51 26 01
www.bdo.no
Revisornummer: 993 606 650

Mjøskanten
Stangeveien 111
Postboks 460
2304 Hamar

Til representantskapet i Hias IKS

Revisors beretning 2014

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Hias IKS som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på kr 7 825 000, og konsernregnskap, som viser et overskudd på kr 12 216 000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Hias IKS' finansielle stilling per 31. desember 2014 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Hamar, 27. mars 2015

BDO AS

Hans Bjørnstad
Statsautorisert revisor

Hias IKS
Postboks 4065
2306 Hamar

Telefon: 62 54 37 00 (kl. 08.00-15.00)
E-post: post@hias.no
www.hias.no
Org.nr.: NO 947 293 265 MVA